

REVIEW ARTICLE

Research Trends in the Field of Multi-Level Governance

Bahman Ebrahimian^{1*}, **Ali Taheri²**, **Seyed Abed Rezaee³**, **Mohsen Miri⁴**,
MohammadMahdi Mohtadi⁵

1. PhD Student of System Management, Faculty of Management and Economics, Imam Hossein Comprehensive University, Tehran, Iran

* Corresponding Author's Email: bahman.ebrahimian@ihu.ac.ir

2. Assistant Professor of Public administration, Faculty of Management and Economics, Imam Hossein Comprehensive University, Tehran, Iran

Email: alitalaheri.sharif@gmail.com

3. Assistant Professor of Public administration, Faculty of Management and Economics, Imam Hossein Comprehensive University, Tehran, Iran

Email: Seyedabed@gmail.com

4. Assistant Professor of Public administration, Faculty of Management and Economics, Imam Hossein Comprehensive University, Tehran, Iran

Email: emadm33@gmail.com

5. Assistant Professor of System Management, Faculty of Management and Economics, Imam Hossein Comprehensive University, Tehran, Iran

Email: mohtadi@ihu.ac.ir

 <https://doi.org/10.22059/jppolicy.2024.99833>

Received: 9 July 2024
Accepted: 24 September 2024

ABSTRACT

The rapid growth of complex issues in organizations necessitates collaboration and involvement from all stakeholders at various levels to achieve organizational goals. Multilevel governance has emerged as a particularly significant phenomenon. This research aims to identify key references and global trends in multilevel governance as an opportunity in the governance arena. To achieve this, bibliometric analysis was conducted on scientific outputs indexed in the Web of Science from 1996 to 2023. The findings reveal a notable increase in scientific production in this area, indicating its growing importance among researchers. The United Kingdom, Germany, and the United States have produced the most scholarly work in the past decade. Additionally, institutions such as the University of London and Cardiff University are recognized as prominent centers in this field. Research is predominantly focused on environmental studies, political science, and public administration, providing a conducive environment for achieving research objectives. Recommendations are also presented in relation to the subject.

Keywords: Multilevel Governance, Public Policy, Bibliometric Analysis, Organization, Opportunity.

Citation: Ebrahimian, Bahman; Taheri, Ali; Rezaee, Seyed Abed; Miri, Mohsen; Mohtadi, MohammadMahdi (2024). Research Trends in the Field of Multi-Level Governance. *Iranian Journal of Public Policy*, 10 (4), 173-186.

DOI: <https://doi.org/10.22059/jppolicy.2024.99833>

Published by University of Tehran.

This Work Is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International \(CC BY-NC 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

مقاله مروری

روند نگاری تحقیقات در حوزه حکمرانی چندسطحی

بهمن ابراهیمیان^{۱*}، علی طاهری^۲، سیدعابد رضایی^۳، محسن میری^۴، محمد مهدی مهتدی^۵

۱. دانشجوی دکتری مدیریت سیستم‌ها، دانشکده مدیریت و برنامه ریزی راهبردی، دانشگاه جامع امام حسین (ع)، تهران، ایران
* رایانامه نویسنده مسئول: bahman.ebrahimian@ihu.ac.ir
۲. استادیار مدیریت دولتی، دانشکده مدیریت و برنامه‌ریزی راهبردی، دانشگاه جامع امام حسین (ع)، تهران، ایران
رایانامه: alitaheeri.sharif@gmail.com
۳. استادیار مدیریت دولتی، دانشکده مدیریت و برنامه‌ریزی راهبردی، دانشگاه جامع امام حسین (ع)، تهران، ایران
رایانامه: Seyedabed@gmail.com
۴. استادیار مدیریت دولتی، دانشکده مدیریت و برنامه‌ریزی راهبردی، دانشگاه جامع امام حسین (ع)، تهران، ایران
رایانامه: emadm33@gmail.com
۵. استادیار مدیریت سیستم‌ها، دانشکده مدیریت و برنامه‌ریزی راهبردی، دانشگاه جامع امام حسین (ع)، تهران، ایران
رایانامه: mohtadi@ihu.ac.ir

doi <https://doi.org/10.22059/jppolicy.2024.99833>

تاریخ دریافت: ۱۹ تیر ۱۴۰۳
تاریخ پذیرش: ۳ مهر ۱۴۰۳

چکیده

رشد سریع مسائل پیچیده در سازمان‌ها نیازمند همکاری و مشارکت تمامی ذینفعان در سطوح مختلف است تا به اهداف سازمانی دست یابند. حکمرانی چندسطحی به‌عنوان یک پدیده نوظهور اهمیت ویژه‌ای یافته است. این پژوهش به شناسایی مراجع کلیدی و گرایش‌های جهانی حکمرانی چندسطحی به‌عنوان یک فرصت در عرصه حکمرانی می‌پردازد. برای این منظور، از روش علم‌سنجی استفاده شد و تولیدات علمی در پایگاه وب آو ساینس طی سال‌های ۱۹۹۶ تا ۲۰۲۳ تجزیه و تحلیل شده‌اند. یافته‌ها نشان‌دهنده توسعه قابل توجه تولیدات علمی در این حوزه است که گواهی بر اهمیت آن در میان پژوهشگران به شمار می‌آید. کشورهای انگلستان، آلمان و آمریکا در دهه گذشته بیشترین تولیدات علمی را داشته‌اند. همچنین، دانشگاه‌هایی نظیر دانشگاه لندن و دانشگاه کاردیف به‌عنوان مراکز برجسته در این زمینه شناسایی شده‌اند. بیشترین تمرکز پژوهش‌ها به مطالعات محیطی، علوم سیاسی و مدیریت دولتی معطوف شده است که می‌تواند بستر مناسبی برای تحقق اهداف پژوهشی فراهم کند. پیشنهادهایی نیز در راستای موضوع ارائه شده است.

واژگان کلیدی: حکمرانی چندسطحی؛ خط‌مشی؛ سیاست‌گذاری؛ نقشه علمی؛ سازمان.

استناد: ابراهیمیان، بهمن؛ طاهری، علی؛ رضایی، سیدعابد؛ میری، محسن؛ مهتدی، محمد مهدی (۱۴۰۳). روند نگاری تحقیقات در حوزه حکمرانی چندسطحی. فصلنامه سیاست‌گذاری عمومی، ۱۰ (۴)، ۱۸۶-۱۷۳.

DOI: <https://doi.org/10.22059/jppolicy.2024.99833>

ناشر: دانشگاه تهران.

مقدمه

حکمرانی به معنای نحوه مدیریت و رهبری سازمان‌ها است و تأثیر زیادی بر موفقیت و کارآمدی آن‌ها دارد (ahmadi et al., 2022). امروزه سیاست‌گذاران و مدیران اجرایی با چالش‌های راهبردی همچون وجود سطوح متعدد سازمانی، پیچیدگی روزافزون ساختاری (Farahi and Khademi Kalalou, 2023) مسائل غیرساخت‌یافته (Hasani Moghadam et al., 2023) و عدم اطمینان محیطی مانند تنش‌های قومیتی و درگیری‌های منطقه‌ای مواجه هستند (Bianchi, S. & Richiedei, 2023; Miceli et al., 2020; Duchek, 2020). در چنین بستری، تحلیل و درک مسائل سازمانی و تدوین راهبردهای مؤثر به وظیفه‌ای دشوار تبدیل می‌شود (Tosun et al., 2023). ارتباط حکمرانی با مؤلفه‌های راهبردی سازمان از اهمیت بالایی برخوردار است. حکمرانی به‌عنوان یک ساختار و فرآیند در حمایت از تحقق اهداف راهبردی عمل می‌کند و می‌تواند به بهبود عملکرد کلی سازمان منجر شود. حکمرانی چندسطحی به‌عنوان یکی از جدیدترین رویکردهای حکمرانی، به تعامل و همکاری بین سطوح مختلف سازمان و سایر ذینفعان می‌پردازد. در این رویکرد، بازیگران، حوزه‌ها و نهادها به‌صورت یک هرم مرتب‌نشده‌اند، بلکه روابط پیچیده و انعطاف‌پذیر میان آن‌ها وجود دارد (Katina et al., 2021). در حکمرانی چندسطحی، عرصه‌های سیاست‌گذاری سازمان از یکدیگر جدا نبوده و به هم مرتبط هستند، به‌طوری‌که به بازیگران این امکان را می‌دهد تا در سطوح مختلف حکمرانی فعالیت کنند. همچنین، این نوع حکمرانی شامل مذاکرات و توافقات به‌جای چارچوب‌های قانونی سخت‌گیرانه است که نشان‌دهنده پویایی و تغییر در ساختارهای حاکمیتی است (Tuczek et al., 2021; Allain-Dupre, 2020). کم‌توجهی به مفهوم حکمرانی چندسطحی در سازمان‌هایی با شرایط کشور ما که با وضعیت‌های پیچیده و متکثر مواجه هستند، می‌تواند منجر به بروز تنش‌ها و تعارضات متعدد شود و این غفلت، سازمان را در برابر چالش‌های پیش‌بینی‌نشده به خطر بیندازد (Franklin and Raadschelders, 2023). در صورتی که سازمان‌ها با سیستم‌های پیچیده نتوانند فرآیند مؤثر و مناسب حکمرانی چندسطحی را طراحی و پیاده‌سازی کنند، نه تنها فرصت‌ها و منابع خود را از دست خواهند داد، بلکه در آینده با عقب‌ماندگی جدی نسبت به رقبای خود مواجه شده و در مسیر دستیابی به مأموریت‌های خود با چالش‌های اساسی روبه‌رو خواهند شد. در بسیاری از سازمان‌های پیچیده که دارای سطوح متعدد حکمرانی هستند، اتخاذ بهترین سیاست‌ها بدون بروز تعارض میان سطوح مختلف، به‌منظور دستیابی به توانمندی‌ها و ارتقای قابلیت‌ها در مواجهه با بحران‌های محیطی متنوع و پیچیده، اهمیت بالایی دارد (Hidalgo, 2021; Scognamiglio et al., 2023; Hooghe and Marks, 2021). این سازمان‌ها برای کاهش تعارضات میان سطوح مختلف، نیازمند استفاده از مدل حکمرانی چندسطحی مناسب خود هستند (Jeffery and Peterson, 2020). با توجه به پیچیدگی و تغییرات محیط داخلی و خارجی، فرایندهای قدیمی و سنتی حکمرانی تک‌بعدی دیگر پاسخگوی نیازهای این سازمان‌ها نیست و به‌منظور افزایش چابکی و انعطاف‌پذیری، ضرورت حکمرانی چندسطحی بیش‌ازپیش نمایان می‌شود (Heinen et al., 2022). از مزایای حکمرانی چندسطحی توسعه امکانات حکمرانی و ایجاد راه‌های جدید برای مدیریت هست که به سازمان‌ها اجازه می‌دهد به فعالیت‌های نوین بپردازند و شناخت بهتری از الگوهای حکمرانی و حوزه‌های جدید برای فعالیت پیدا کنند (Schakel, 2016). شناسایی ساختار فکری دانش نقش مهمی در الگوبرداری و طراحی مسیر توسعه علمی دارد. در کشور ما حکمرانی چندسطحی به یکی از موضوعات حیاتی و مهم محسوب می‌شود. باین‌حال، رویکرد تک‌سطحی در حکمرانی همچنان به‌عنوان الگوی غالب ادامه دارد (Roostayi, 2023). اهمیت حکمرانی چندسطحی در این است که توانایی ایجاد روابط قدرت قوی‌تر و ارتقاء بهره‌وری در تحقق راهبردهای سازمانی را دارد (Franklin and Raadschelders, 2023). هدف از این پژوهش تحلیل آثار پژوهشی در حوزه حکمرانی چندسطحی و پاسخ به برخی سؤالات اساسی که در تحقیقات قبلی به آن پرداخته نشده بود و با استفاده از روش روندنگاری تحقیقات به شناسایی ویژگی‌های ساختار دانش ایجادشده در این زمینه کمک می‌کند. شناسایی ارجاعات، روندها و رفتارهای موجود در تولیدات علمی، اطلاعات کاربردی زیادی را در حوزه حکمرانی چندسطحی به‌صورت یکپارچه در اختیار محققان قرار می‌دهد و می‌تواند امکان

مدیریت بهینه تعاملات و مشارکت‌ها را فراهم کند. با توجه به مرور نظام‌مند دانش موجود موجب می‌شود محققان از مسیر اصلی مطالعات دانشی و پژوهشی خارج نشوند و از دوباره‌کاری جلوگیری شود. نتایج علم‌سنجی در زمینه حکمرانی چندسطحی به سیاستگذاران این امکان را می‌دهد که مسیر پیشرفت را به شیوه‌ای علمی‌تر و مؤثرتر طی کنند؛ بنابراین پژوهش حاضر به دنبال پاسخ‌گویی به سؤالات زیر است: سؤال ۱: ترکیب و روند انتشارات در حوزه حکمرانی چندسطحی در طول سال‌ها چگونه است؟ سؤال ۲: کدام کشورها و به کدام زبان‌ها آثار بیشتری تولید شده است؟ سؤال ۳: کشورهای پر استناد در حوزه حکمرانی چندسطحی کدامند؟ سؤال ۴: دانشگاه‌ها و مجلات برتر در حوزه حکمرانی چندسطحی کدامند؟ سؤال ۵: حوزه‌های دانشی مرتبط با حکمرانی چندسطحی کدامند؟ سؤال ۶: روند علمی در حوزه حکمرانی چندسطحی در کشورهای مختلف چگونه بوده است؟

مبانی نظری

حکمرانی

در عصر حاضر، حکمرانی در سازمان‌ها نیازمند توانمندی‌های پویا در نوآوری و یک رویکرد توسعه‌گرا است (Voshkaynizadeh et al., 2024). حکمرانی چندسطحی به توزیع قدرت تصمیم‌گیری درون ساختارهای سازمانی اشاره می‌کند و نشان می‌دهد که سازمان‌ها در چندین سطح برای شکل‌دهی به چشم‌انداز و دستیابی به اهداف خود باید با یکدیگر تعامل کنند (Ajeeb, 2023; Hooghe and Marks, 2020; Bustan Zar et al., 2022). سازمان‌ها به ندرت تمام قدرت، منابع و چارچوب‌های حکمرانی لازم را برای پاسخ‌گویی به چالش‌های رقابتی و سیاست عمومی تحت مسئولیت خود در اختیار دارند (Alnoor, 2023). این به معنای این است که آن‌ها برای تحقق اهدافشان نیازمند همکاری با نهادهای دیگر شامل سازمان‌های دولتی، خصوصی، غیردولتی و جامعه مدنی هستند و غالباً در زمینه‌های مختلف باید از آن‌ها یاری بگیرند؛ بنابراین، درک مفهوم حکمرانی برای دستیابی به نتایج مثبت در سیاستگذاری در محیط پیچیده کنونی از اهمیت زیادی برخوردار است (Tosun, 2023). حکمرانی به معنای فرآیند هدایت و مدیریت امور عمومی در یک جامعه است. این مفهوم فراتر از دولتی‌بودن و شامل تعامل میان نهادهای عمومی، خصوصی و جامعه مدنی می‌شود. حکمرانی به دو جنبه کلی تقسیم می‌شود: حکمرانی خوب و حکمرانی ضعیف. حکمرانی خوب معمولاً شامل شفافیت، مسئولیت‌پذیری و مشارکت عمومی است. در مقابل، حکمرانی ضعیف می‌تواند منجر به فساد و ناکارآمدی شود. بررسی‌های جدید نشان می‌دهد که حکمرانی دیجیتال و استفاده از فناوری‌های نوین در بهبود فرآیندهای حکمرانی مؤثر است. این رویکرد می‌تواند دسترسی به خدمات عمومی را تسهیل کند و مشارکت شهروندان را افزایش دهد. همچنین، حکمرانی پایدار در راستای تأمین منابع آینده و حفاظت از محیط‌زیست اهمیت زیادی پیدا کرده است. با توجه به تحولات جهانی، حکمرانی باید به وضعیت‌های اضطراری و بحران‌ها نیز پاسخ دهد. در نهایت، نظریه‌ها و مطالعات جدید بر اهمیت همکاری بین‌المللی در حکمرانی جهانی تأکید دارند. اصطلاح "حکمرانی چندسطحی" به منظور اشاره به سیستم‌های مذاکره مداوم بین ساختارهای تودرتو ابداع شده است (Liesbet and Gary, 2003) و بر جنبه‌های غیر سلسله‌مراتبی، غیررسمی و مشورتی تأکید دارد (Sabel and Quack, 2017).

حکمرانی چندسطحی

نظریه حکمرانی چندسطحی، ابزاری راهبردی برای شناسایی سیاستگذاری پراکنده در سازمان‌ها است (Hirschhorn, 2021). این نظریه به بررسی الگوهای تسهیم قدرت میان سازمان‌ها، بخش‌ها و حوزه‌های سیاستی می‌پردازد. چنین تشریح قدرتی منجر به ظهور رویکردهای چندسطحی در حکمرانی می‌شود (Melica, 2018). حکمرانی چندسطحی را می‌توان رابطه‌ای میان مقیاس‌ها برای تصمیم‌گیری تعریف کرد (Roostayi, 2023). این همکاری بر اساس اصل «واگذاری امور

به سطوح پایین‌تر» شکل می‌گیرد (Sotoudehfar et al., 2020) هر کار باید توسط کوچک‌ترین واحد مدیریتی انجام گیرد و سطوح بالاتر تنها در صورت نیاز می‌توانند دخالت کنند (Sarfrazi and Najati, 2017) حکمرانی چندسطحی توزیع عمودی قدرت و افقی میان سطوح سازمان‌ها تعریف می‌شود. این وضعیت به وجود سطوح حکومتی مختلف از جمله محلی و ملی مربوط است. حکمرانی چندسطحی به تحلیل روابط و تعاملات بین سطوح مختلف دولت و بازیگران می‌پردازد (Piattoni, 2018) هوگه و مارکس (۲۰۲۰) حکمرانی چندسطحی به تصمیم‌گیری مشترک در میان بازیگران در سطوح مختلف اشاره دارند و به معنای ایجاد یک چارچوب مدیریتی و سیاستگذاری است که در آن تصمیم‌گیری و اجرا به سطوح مختلف دولتی (محلی، ملی و بین‌المللی) و همچنین به بخش‌های مختلف اجتماعی و اقتصادی تقسیم می‌شود. این رویکرد به‌عنوان یک استراتژی کلان‌میان‌رشته‌ای، تلاش می‌کند تا چالش‌های پیچیده را با همکاری و هماهنگی میان ذینفعان متنوع، از جمله دولت‌ها، سازمان‌های غیردولتی، بخش خصوصی و جامعه مدنی، حل کند. در این فرآیند، تأکید بر انتقال دانش، تجارب و منابع در سطح‌های مختلف و ایجاد هم‌افزایی بین آن‌ها برای دستیابی به اهداف مشترک مانند توسعه پایدار، بهبود کیفیت زندگی و مدیریت بحران‌ها است. این رویکرد به احتمال زیاد می‌تواند به نظام‌های حکمرانی کارآمدتر و پاسخگوتر منجر شود (Hooghe and Marks, 2021) این دیدگاه به چالش نظریات مرسوم حکمرانی می‌پردازد (Heinen et al., 2022) در حکمرانی چندسطحی، قدرت تصمیم‌گیری در سطوح مختلف پراکنده است و توجه به سیالیت و پیوندهای بین سطوح اهمیت دارد. همکاری کنشگران منجر به حکمرانی چندلایه‌ای و ترکیبی می‌شود (Jeffery and Peterson, 2020) و به پراکنده شدن اختیارات بین سطوح مختلف دولت و بازیگران اشاره می‌کند (Touati et al., 2019) این حکمرانی به‌عنوان جایگزینی سیاسی برای حل چالش‌ها شناخته می‌شود. درنهایت، سیاستگذاری در حکمرانی چندسطحی به تأثیر متقابل رویه‌های رسمی و غیررسمی بستگی دارد.

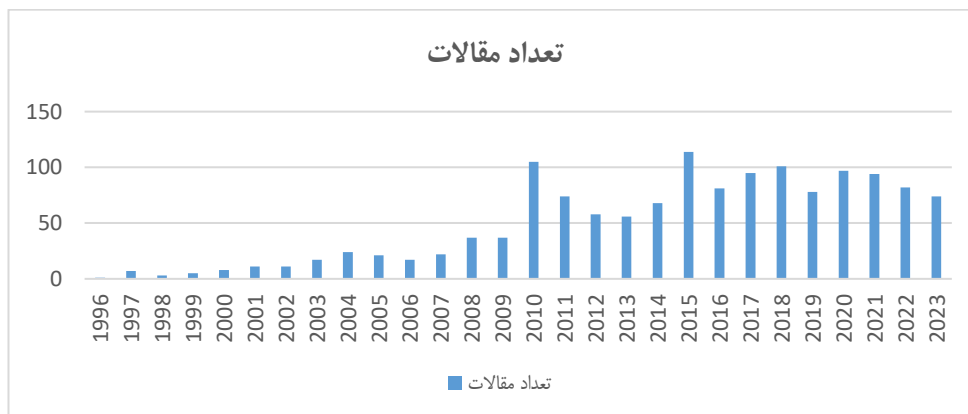
روش‌شناسی تحقیق

علم‌سنجی به‌عنوان یکی از روش‌های کمی، به مطالعه روابط، شبکه‌ها و الگوهای تعامل در عرصه علمی می‌پردازد. هدف اصلی این روش، آشکارسازی ساختارهای پنهان مانند انجمن‌های نامرئی، شناسایی الگوهای همکاری میان پژوهشگران کلیدی، ردیابی نفوذ برنامه‌های دانشگاهی خاص و تحلیل الگوهای تعامل در همکاری‌های نهادی و حرفه‌ای است (Shayan, 2013) این پژوهش به تحلیل تولیدات علمی مرتبط با حکمرانی چندسطحی در بافت سازمان‌های پیچیده امروز می‌پردازد و سعی دارد روندها و ترکیب تولیدات، کشورهای مرجع، مجلات کلیدی و مفاهیم اصلی را شناسایی کند. برای گردآوری اطلاعات کتاب‌شناختی از پایگاه نمایه‌سازی وب آو ساینس استفاده شده است. راهبرد جستجو بر پایه کلیدواژه "Multi-Level Governance" و در تمام زمینه‌ها طراحی شده است. نتایج جستجو محدود به حوزه سازمانی و آثار منتشرشده در بازه زمانی ۱۹۹۶ تا پایان سال ۲۰۲۳ بوده و همچنین نسخه‌های غیراصیل مانند اصلاحیه مقالات یا معرفی کتاب‌ها از مجموعه حذف شده‌اند. درنهایت، تعداد ۱۳۹۸ رکورد استخراج شد که مجموعه مطالعاتی این پژوهش را تشکیل داد. پردازش، تجزیه و تحلیل و مصورسازی اطلاعات بر اساس اصول، مفاهیم و تکنیک‌های مرسوم علم‌سنجی و با استفاده از پایگاه کلربوییت و نرم‌افزار اکسل انجام شد. ترسیم روابط استنادی، خوشه‌بندی واژگان کلیدی و ترسیم شبکه هم‌آیندی واژگان با نرم‌افزار VOSviewer صورت گرفت و همچنین روش هم‌رخدادی کلیدواژه‌ها و تحلیل وضعیت مجلات از پایگاه JCR انجام شده است.

تجزیه و تحلیل داده‌ها و یافته‌های تحقیق

ترکیب و روند انتشارات در حوزه حکمرانی چندسطحی در طول سال‌ها چگونه است؟

مقالات منتشرشده در مجلات تخصصی با ۹۹۹۹ اثر (۹۹.۹۹ درصد) سهم عمده‌ای از تولیدات علمی را شامل می‌شوند. همچنین تعداد ۹۹ اثر (۰.۹۹ درصد) در کنفرانس‌های علمی ارائه‌شده و تنها ۹۹ مورد (۰.۰۱ درصد) به‌صورت فصل‌های کتاب منتشرشده‌اند. روند سالانه تولیدات علمی در زمینه حکمرانی چندسطحی از ابتدا تا پایان سال ۲۰۲۳ به‌صورت نمودار ۱ نمایش داده شده است:

نمودار ۱. روند تولیدات علمی از ابتدا تا پایان سال ۲۰۲۳.

یافته‌ها نشان می‌دهد که فراوانی انتشار حوزه حکمرانی چندسطحی در مجموع روند صعودی دارد. به‌گونه‌ای که تولید آثار این حوزه از سال ۲۰۱۰ تا پایان سال ۲۰۲۳ تعداد ۱۱۷۷ منبع و از ۱۹۹۶ تا پایان سال ۲۰۰۹ تعداد ۲۱۳ منبع است و با توجه به رشد ۵۵۳ درصدی نشان‌دهنده توجه ویژه به این پدیده است.

کدام کشورها و به کدام زبان‌ها آثار بیشتری تولید شده است؟

یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که ۹۰ کشور در تولید آثار در حوزه حکمرانی چندسطحی مشارکت داشته‌اند که از این میان کشورهای انگلستان با ۲۷۶ اثر، آلمان با ۲۳۱ اثر، آمریکا با ۱۴۱ اثر، هلند با ۱۳۷ اثر، ایتالیا با ۹۱ اثر، کانادا با ۸۶ اثر، سوئد با ۷۹ اثر، استرالیا با ۶۸ اثر، فرانسه با ۶۳ اثر و چین با ۵۹ اثر بیشترین سهم را در این تولیدات علمی داشته‌اند. سایر آثار با مشارکت ۸۰ کشور دیگر با توزیع پراکندگی روی نقشه زیر (شکل ۲) ارائه شده است. جدول ۱ تغییرات جایگاه کشورهای مختلف در تولید آثار مرتبط با حکمرانی چندسطحی را نشان می‌دهد.

جدول ۱. تغییرات جایگاه کشورهای مختلف در تولید آثار مرتبط با حکمرانی چندسطحی

انگلستان	آلمان	انگلستان	آلمان	انگلستان
آلمان	انگلستان	آلمان	انگلستان	آلمان
چین	سوئد	هلند	آمریکا	چین
هلند	فرانسه	آمریکا	هلند	هلند
کانادا	هلند	سوئد	ایتالیا	کانادا
ولز	استرالیا	چین	چین	ولز
آمریکا	کانادا	استرالیا	کانادا	آمریکا
۲۰۱۴-۲۰۱۵	۲۰۱۶-۲۰۱۷	۲۰۱۸-۲۰۱۹	۲۰۲۰-۲۰۲۱	۲۰۲۲-۲۰۲۳

طبق داده‌ها، زبان اصلی در تولید آثار انگلیسی به میزان ۹۸/۳۵ درصد است. سایر زبان‌ها شامل آلمانی، فرانسه، اسپانیایی، نروژی، لاتین، ترکی و یونانی در مجموع ۱/۶۵ درصد از تولیدات را تشکیل می‌دهند (جدول ۲).

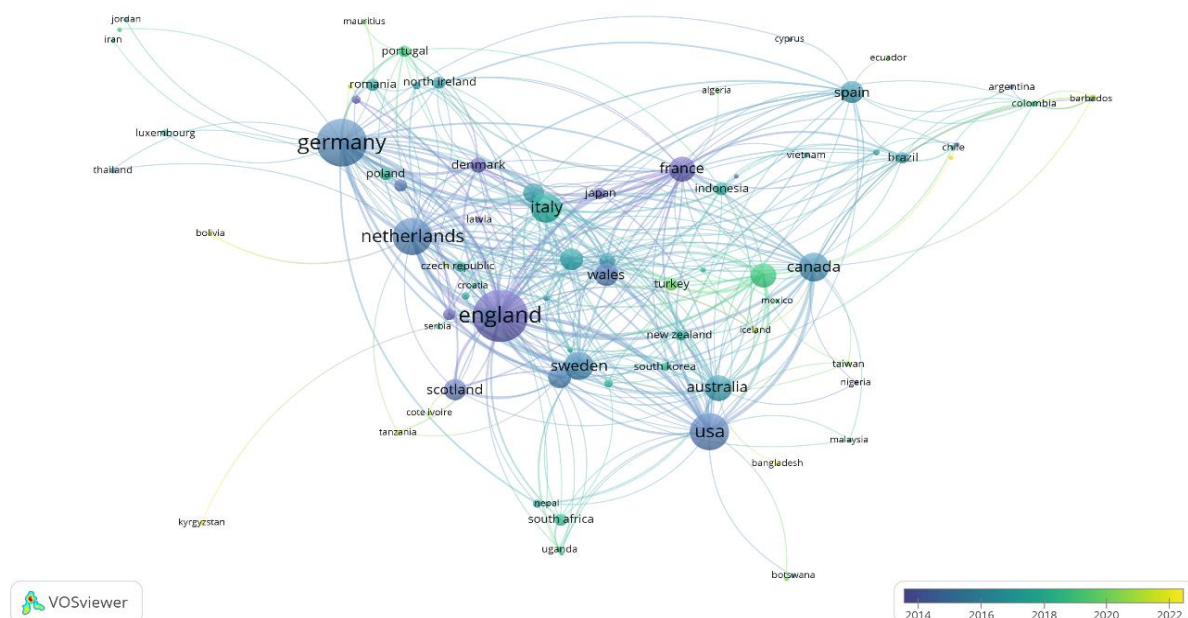
جدول ۲. فراوانی زبان‌های تولید آثار علمی در حوزه حکمرانی چندسطحی

زبان	تعداد اثر	درصد به کل
انگلیسی	۱۳۷۵	98.35%
آلمانی	۱۲	0.86%
فرانسه	۳	0.21%
اسپانیایی	۳	0.21%
نروژی	۲	0.14%
لاتین	۱	0.07%
ترکی	۱	0.07%
یونانی	۱	0.07%

نکته قابل توجه اینکه کشورهای پیشرو در حوزه علم و دانش، در عین حفظ ثبات نسبی، تحرک و پویایی قابل توجهی از خود نشان داده‌اند که نمایانگر رقابت شدید دانشی میان آن‌هاست. در این زمینه، انگلستان و آلمان همواره در رتبه‌های اول یا دوم قرار داشته‌اند. کشورهایی مانند چین، هلند و ایالات متحده نیز توانسته‌اند موقعیت خود را در میان کشورهای رده‌بالا حفظ کنند. در مقابل، کشورهایی نظیر سوئد و استرالیا شاهد افت در جایگاه خود بوده‌اند. چین از سال ۲۰۱۹ به جمع کشورهای پیشرو پیوسته که نشان‌دهنده برنامه‌ریزی و هدف‌گذاری ویژه این کشور در عرصه علمی است.

کشورهای پر استناد در حوزه حکمرانی چندسطحی کدامند؟

پنج کشور پیشرو از نظر تعداد استناد دریافتی به ترتیب عبارت‌اند از: انگلستان با ۸۳۹۰ استناد، آمریکا با ۶۰۵۵ استناد، آلمان با ۶۰۴۰ استناد، هلند با ۴۶۳۲ استناد و سوئد با ۳۸۶۷ استناد. روابط بین کشورهای مرجع در نمودار شکل ۱ ارائه شده است.

شکل ۱. روابط بین کشورهای مرجع.

اندازه دایره‌ها نمایانگر حجم استنادات بوده و هرچه قدمت یک کشور بیشتر باشد، رنگ دایره آن تیره‌تر است. همچنین نتایج نشان داد که مجموعه آثار این حوزه ۷۳۹۲۳ بار مورد استناد قرار گرفته است.

دانشگاه‌ها و مجلات برتر در حوزه حکمرانی چندسطحی کدام‌اند؟

طیف وسیعی از مراکز دانشگاهی و پژوهشی در طراحی و توسعه مفهوم حکمرانی چندسطحی نقش ارزنده‌ای ایفا می‌کنند. در این بخش، وابستگی سازمانی پدیدآورندگان آثار مرتبط با حکمرانی چندسطحی مورد بررسی قرار گرفته تا مشخص شود کدام سازمان‌ها کمیت و کیفیت بیشتری در تولید و انتشار آثار پژوهشی این حوزه داشته‌اند. مراکزی که بیشترین تعداد آثار را ارائه داده‌اند به ترتیب عبارت‌اند از:

۱. دانشگاه لندن (۴۰ اثر): این دانشگاه یکی از قدیمی‌ترین و بزرگ‌ترین نظام‌های دانشگاهی در انگلستان و جهان به شمار می‌آید. این مؤسسه با دارا بودن زیرساخت‌های آموزشی و پژوهشی قوی، به مدیریت ده‌ها کالج و مؤسسه وابسته در رشته‌های متنوعی از جمله علوم انسانی، کسب‌وکار، روابط بین‌الملل، حقوق، پزشکی و مهندسی می‌پردازد.

۲. دانشگاه کاردیف (۳۴ اثر): دانشگاه کاردیف، واقع در شهر کاردیف ولز، یکی از دانشگاه‌های دولتی و تحقیقاتی معتبر جهان است. دانشگاه کاردیف عضو گروه راسل است و بیش از ۹۶ درصد از تحقیقات آن در سطح جهانی معتبر شناخته شده‌اند.

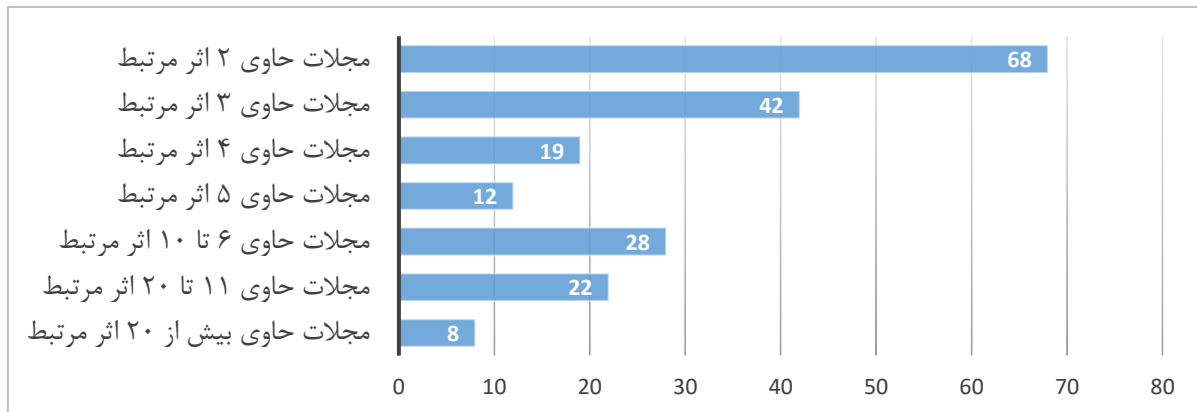
۳. مرکز پژوهشی دانشگاهی واخنینگ (۳۲ اثر): مرکز پژوهشی دانشگاهی واخنینگ، به‌عنوان تنها مرکز تخصصی در هلند، پژوهش‌های بنیادی و استراتژیک را با آموزش در سطوح کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری ترکیب می‌کند. این ساختار گسترده به کشور هلند کمک می‌کند تا نیازهای فوری خود را در زمینه‌های کشاورزی، صنایع غذایی و مدیریت منابع طبیعی برآورده سازد.

۴. دانشگاه شفیلد (۳۰ اثر): دانشگاه شفیلد در رتبه‌بندی دانشگاه‌های جهانی ۲۰۱۹ که توسط مؤسسه QS انجام شده، در جایگاه ۷۵ جهان و ۱۳ امین دانشگاه انگلستان قرار دارد.

۵. دانشگاه لیدز (۲۹ اثر): یکی از معتبرترین دانشگاه‌های بریتانیا است که در سال ۱۹۰۴ تأسیس شده است. این دانشگاه در شهر لیدز واقع شده و بخشی از گروه راسل (دانشگاه‌های تحقیقاتی معتبر) است. دانشگاه لیدز به خاطر پژوهش‌های پیشرفته، برنامه‌های تحصیلی متنوع و محیط علمی پویا شناخته شده است. این دانشگاه در زمینه‌های مختلفی همچون علوم انسانی، مهندسی، پزشکی و هنرهای زیبا قوی است و دارای امکانات و منابع آموزشی به‌روز هست.

مجلات برتر

مجموعه آثار مورد بررسی در ۲۰۰ عنوان مجله منتشر شده است. به‌منظور شناسایی مجلات هسته، توزیع مقالات مربوط به حکمرانی چندسطحی را در میان مجلات میزبان بر اساس نمودار ۲ تحلیل می‌کنیم.

نمودار ۲. میزان آثار منتشرشده مجلات.

میله بلند در شکل نشان‌دهنده این است که ۳۴ درصد نشریات تنها ۲ مقاله منتشر کرده‌اند. به علاوه، ۳۰ درصد آثار در ۱۰ درصد از مجلات به چاپ رسیده‌اند. جدول ۳ وضعیت ۵ مجله برتر این حوزه را نمایش می‌دهد.

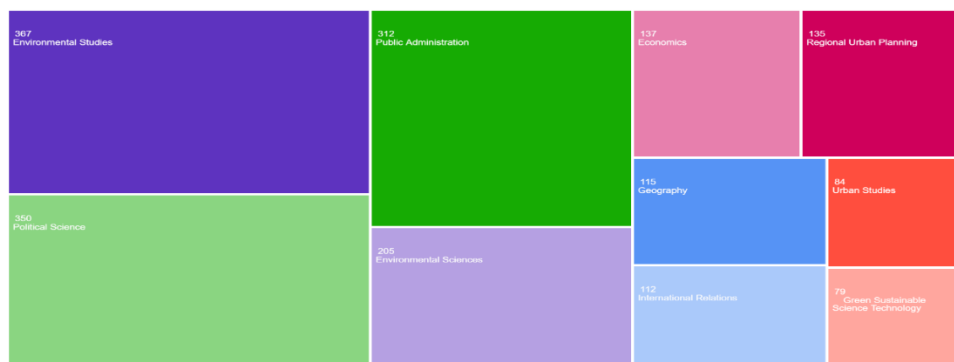
جدول ۳. مجلات برتر در آثار تولیدی حوزه حکمرانی چندسطحی

رتبه	عنوان مجله	فراوانی انتشار	ضریب تأثیر ۲۰۲۳	مجموع استنادات
۱	SUSTAINABILITY	۴۲	۳.۶	۲۸۷۴
۲	JOURNAL OF EUROPEAN PUBLIC POLICY	۳۸	۶.۴	۱۸۷۶
۳	EUROPEAN PLANNING STUDIES	۲۸	۶.۲	۱۳۷۷
۴	ENVIRONMENTAL POLICY AND GOVERNANCE	۲۷	۳	۱۶۰۰
۵	LAND USE POLICY	۲۲	۶	۱۴۹۸

بر اساس داده‌های جدول، می‌توان مجلات هسته را در لایه‌های مختلف شناسایی کرد. طبق جدول بالا مجلات منتشرشده ضمن دارا بودن فراوانی استناد قابل توجه، از ضریب تأثیر خوبی برخوردار هستند.

حوزه‌های دانشی مرتبط با حکمرانی چندسطحی کدامند؟

شکل ۲ نمایانگر حوزه‌های مختلف دانشی است که در آن‌ها موضوع حکمرانی چندسطحی مورد تحقیق و پژوهش قرار گرفته است. در این میان، حوزه مطالعات محیطی با ۳۶۷ اثر، علوم سیاسی با ۳۵۰ اثر، مدیریت دولتی با ۳۱۲ اثر، علوم محیطی با ۲۰۵ اثر و اقتصاد با ۱۳۷ اثر، بیشترین میزان مطالعات را در زمینه حکمرانی چندسطحی در بر گرفته‌اند.

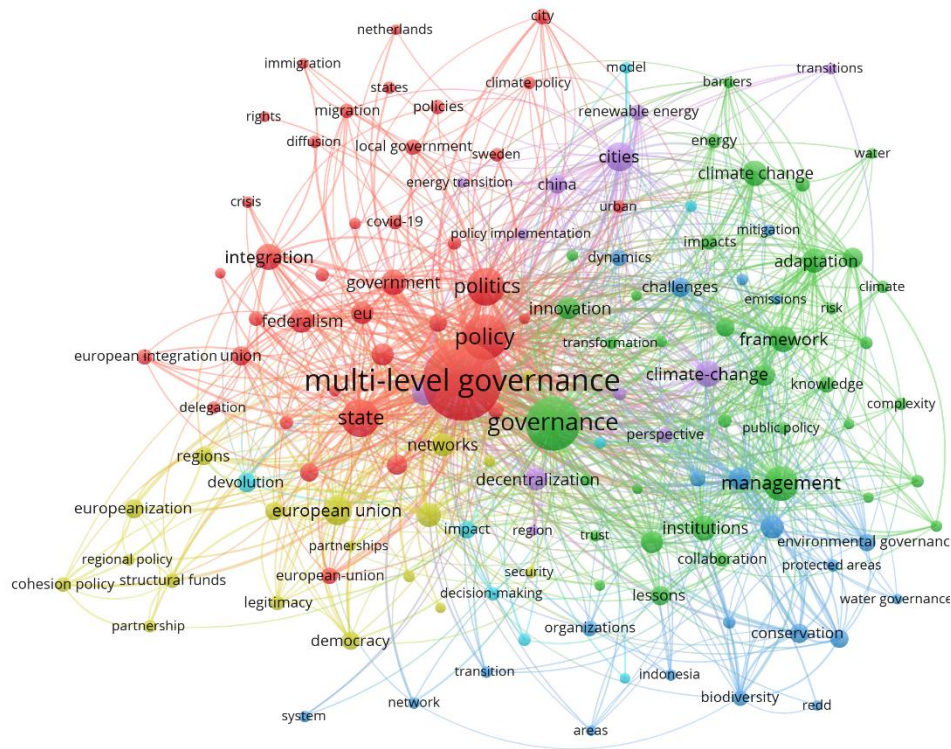

شکل ۲. حوزه‌های دانشی مرتبط با حکمرانی چندسطحی.

بر اساس داده‌های شکل ۲، می‌توان نتیجه گرفت که این ۱۰ حوزه دارای بیشترین اهمیت در نقشه علمی حکمرانی چندسطحی هستند. طبق اطلاعات به‌دست‌آمده حوزه مطالعات محیطی اولین رتبه، علوم سیاسی دومین رتبه و مدیریت دولتی سومین رتبه را به خود اختصاص داده است. حوزه مطالعات محیطی با ۳۶۷ اثر، دارای برجستگی ویژه‌ای در زمینه حکمرانی چندسطحی است. این حوزه به ارتباط میان فعالیت‌های انسانی و محیط طبیعی می‌پردازد و برای بررسی تأثیرات سیاست‌ها بر محیط‌زیست، اهمیت بسیاری دارد. با توجه به بحران‌های زیست‌محیطی، مانند تغییرات آب‌وهوا و کاهش تنوع زیستی، نیاز به همکاری میان دولت‌های مختلف به‌شدت احساس می‌شود. نتایج این حوزه می‌تواند نقش کلیدی در طراحی سیاست‌هایی ایفا کند که بتوانند به توازن میان توسعه اقتصادی و حفظ محیط‌زیست دست یابند. علوم سیاسی با ۳۵۰ اثر به‌عنوان دومین حوزه مهم در حکمرانی چندسطحی شناخته می‌شود. این حوزه به بررسی قدرت، سیاست و فرآیند تصمیم‌گیری در میان بازیگران مختلف اختصاص دارد. در واقع، تعاملات سیاسی بین سطوح مختلف می‌تواند تأثیر چشمگیری بر تدوین سیاست‌های حکومتی داشته باشد. تمرکز بر این حوزه، به درک عمیق‌تری از بازیگران کلیدی کمک می‌کند. همچنین، منافع و تنش‌های موجود در حکمرانی چندسطحی را روشن‌تر می‌سازد. این تجزیه و تحلیل می‌تواند به شفافیت بیشتری در ارتباطات میان سطوح مختلف منجر شود. فهم بهتر این تعاملات ضروری است، زیرا به سیاستگذاران در اتخاذ تصمیمات مؤثر کمک می‌کند. از این‌رو، علوم سیاسی نقشی حیاتی در ساختار حکومتی ایفا می‌کند. بررسی‌های متعدد در این زمینه می‌تواند به بهبود حکمرانی کمک نماید. همچنین، می‌تواند چالش‌ها و فرصت‌های موجود در این فرآیند را نمایان کند و منجر به اتخاذ تصمیمات بهینه و مؤثرتر گردد. مدیریت دولتی با ۳۱۲ اثر، یکی از حوزه‌های اساسی در حکمرانی چندسطحی محسوب می‌شود. این حوزه به تحلیل و ارزیابی کارایی و اثربخشی نهادهای دولتی در پیاده‌سازی سیاست‌ها اختصاص دارد. در این راستا، تکنیک‌های مدیریتی به‌منظور هماهنگی میان سطوح مختلف اداری به کار گرفته می‌شوند. نتایج پژوهش‌ها در این زمینه می‌تواند به بهبود فرآیندهای تصمیم‌گیری و مدیریت منابع در سطوح متفاوت کمک کند. همچنین، تحقیق در مدیریت دولتی می‌تواند به شناسایی چالش‌ها و ارائه راهکارهای مؤثر در زمینه حکمرانی یاری رساند. استفاده بهینه از تکنیک‌های مدیریتی می‌تواند روند اجرای سیاست‌ها را تسهیل نماید. در نهایت، این حوزه به تقویت همکاری و هم‌افزایی میان نهادهای مختلف دولتی می‌انجامد. بهبود برنامه‌ریزی و سازمان‌دهی در سطوح گوناگون دولت از دیگر نتایج قابل‌انتظار در این راستا است؛ بنابراین، پژوهش در مدیریت دولتی نقشی کلیدی در ارتقاء حکمرانی دارد. علوم محیطی با ۲۰۵ اثر به تحلیل مسائل زیست‌محیطی و پایداری می‌پردازد. این حوزه تقاطع‌های بین حکمرانی و محیط‌زیست را بررسی می‌کند و از همکاری‌های چندسطحی به‌عنوان رویکردی برای حل مسائل زیست‌محیطی استفاده می‌کند. در واقع، این حوزه می‌تواند به شناسایی راهکارهای نوآورانه و پایدار برای مدیریت منابع طبیعی و کاهش تأثیرات زیست‌محیطی کمک کند. اقتصاد با ۱۳۷ اثر، نقش مهمی در تحلیل حکمرانی چندسطحی ایفا می‌کند. مفاهیم اقتصادی مانند هزینه‌های اجتماعی، سرمایه‌گذاری و توزیع منابع در زمینه حکمرانی چندسطحی بررسی می‌شود. این حوزه می‌تواند به درک تأثیر سیاست‌های اقتصادی بر محیط‌زیست و توسعه پایدار کمک کند. افزایش تعامل بین نهادهای اقتصادی و محیط‌زیست می‌تواند به بهبود حکمرانی منجر شود. با توجه به یافته‌های بالا می‌توان گفت تلفیق دانش از حوزه‌های مختلف در حکمرانی چندسطحی می‌تواند به نوآوری‌های جدیدی منجر شود. استفاده از رویکردهای بین‌رشته‌ای می‌تواند به شناسایی چالش‌ها و فرصت‌های عمیق‌تر در این زمینه کمک کند. همچنین، تحلیل داده‌های مشترک از حوزه‌های مختلف می‌تواند به توسعه مدل‌های جدید حکمرانی منجر شود. این رویکرد می‌تواند به ایجاد راهکارهای کارآمدتری برای مسائل پیچیده و چندبعدی کمک کند.

هم‌آیند واژگانی و گرایش موضوعی

شبکه واژگان هم‌آیند تولیدات علمی حکمرانی چندسطحی در شکل ۳ ترسیم شده است. این شکل بر اساس واژگانی با آستانه ۱۲ مرتبه تکرار به روش تمام شماری استخراج شده است.

شکل ۳. شبکه هم‌آیندی واژگان در ۶ خوشه.

در شکل، گره‌ها بر اساس مرکزیت و تراکم، به صورت دایره‌های با اندازه‌های متفاوت نمایش داده شده‌اند. رنگ‌های مختلف در نمودار، معرف خوشه‌های موضوعی مختلف هستند. اندازه دایره‌ها نشان‌دهنده وزن هر مفهوم و درواقع تعداد تکرار یا هم‌رخدادی آن موضوع در ادبیات است (نیک کار، علیجانی و کرمی، ۱۳۹۷؛ نجرا سانچز، ۲۰۲۰). با تجزیه و تحلیل شبکه ارائه شده در شکل ۴، مفاهیم کلیدی شامل حکمرانی چندسطحی، حکمرانی، سیاستگذاری، سیاست، دولت و مدیریت شناسایی می‌شوند. اندازه دایره‌ها به‌طور مستقیم با میزان دانش موجود درباره هر یک از این مفاهیم ارتباط دارد و نمایانگر حجم انتشارات علمی مربوط به آن‌ها است. به‌ویژه، موضوع حکمرانی چندسطحی که محوری‌ترین مفهوم تحقیق محسوب می‌شود، بزرگ‌ترین گره و بیشترین پیوند را دارد. این نشان‌دهنده اهمیت و توجه قابل توجه به این موضوع در ادبیات تحقیقاتی است. همچنین، تناسب اندازه‌های دایره‌ها با تعداد مقالات منتشرشده، می‌تواند کمک‌کننده در شناسایی حوزه‌های مطالعاتی معتبر باشد. لذا، گره‌های بزرگ‌تر نه تنها نشان‌دهنده تمرکز علمی، بلکه بیانگر فرصت‌های تحقیقاتی آتی نیز هستند. در این راستا، تحلیل خوشه‌ها می‌تواند منجر به شناخت بهتر از دینامیک‌های موجود در زمینه حکمرانی و وابستگی‌های بین مفاهیم کلیدی گردد. این شبکه‌سازی مفاهیم، به پژوهشگران این امکان را می‌دهد تا نقاط قوت و ضعف موجود در هر حوزه را شناسایی کنند. در نهایت، این تجزیه و تحلیل می‌تواند زمینه‌ساز تحقیقات جدید و تعمیق در این موضوعات شود. فاصله میان مفاهیم در سطح نقشه، نمایانگر ارتباطات آن‌هاست. چهار گروه اصلی شامل "حکمرانی چندسطحی"، "حکمرانی"، "خطامشی‌گذاری" و "سیاست" به‌عنوان نزدیک‌ترین و مستحکم‌ترین گره‌ها شناسایی شده‌اند. این موضوع به ارتباط قوی میان این مفاهیم و تأثیر برجسته آن‌ها در شبکه واژگان اشاره دارد. این گروه‌ها نقش حیاتی در متون علمی ایفا می‌کنند و تأثیرات متقابل آن‌ها موردتوجه قرار دارد. به‌ویژه، زمانی که فاصله بین "حکمرانی چندسطحی" و مفهوم "سیستم" افزایش می‌یابد، نشان‌دهنده کاهش توجه به تعاملات این مفاهیم در ادبیات علمی است. این نکته می‌تواند به وجود فرصت‌های پژوهشی بیشتر در این حوزه دلالت کند. بر این اساس، درک عمیق‌تر از این ارتباطات می‌تواند به توسعه

نظریات و سیاست‌های جدید منجر شود. از طرفی، بررسی دقیق‌تر این مفاهیم می‌تواند به بهبود فرآیندهای حکمرانی و خط‌مشی‌گذاری کمک کند. همچنین، تحلیل این پیوندها می‌تواند نگاهی تازه به چالش‌های کنونی ارائه دهد. توجه به این ابعاد می‌تواند خلاقیت و نوآوری در حوزه‌های مرتبط را تقویت نماید. در مجموع، نیاز به پژوهش‌های بیشتر در این زمینه احساس می‌شود تا بتوان به درک بهتری از تعاملات میان این مفاهیم دست یافت. در نهایت، این امر می‌تواند به شکل‌گیری سیاست‌ها و استراتژی‌های موفق‌تری منجر شود. خوشه ۱ (رنگ قرمز) بزرگ‌ترین خوشه است که ۳۹ کلیدواژه مرتبط با سیاست‌گذاری، دولت، هماهنگی و جامعه را شامل می‌شود. این خوشه تحت تأثیر آثار نویسندگان اروپایی از کشورهای آلمان، سوئد، فرانسه، هلند و ایتالیا قرار دارد. خوشه ۲ (رنگ سبز) ۳۷ کلیدواژه را در برمی‌گیرد و تمرکز اصلی آن بر سیاست‌گذاری عمومی، انطباق‌پذیری، مدیریت، نوآوری و مشارکت است. خوشه ۳ (رنگ آبی) به بررسی پویایی و چالش‌ها می‌پردازد و دارای ۲۲ کلیدواژه است. خوشه ۴ (رنگ زرد) شامل ۱۸ کلیدواژه است که مفاهیمی چون اتحادیه اروپا، شبکه‌ها، دموکراسی و پیاده‌سازی را مدنظر دارد. خوشه ۵ (رنگ بنفش) ۱۵ کلیدواژه را شامل می‌شود و به موضوعاتی همچون تغییرات آب‌وهوایی و شبکه‌های انرژی تمرکز دارد. خوشه ۶ (رنگ فیروزه‌ای) کوچک‌ترین خوشه است و تنها ۶ کلیدواژه مرتبط با مدیریت محلی، واگذاری و تصمیم‌سازی را در برمی‌گیرد. در مجموع، این خوشه‌ها نمایانگر تنوع مفاهیم مرتبط با سیاست‌گذاری و مدیریت جامعه هستند. تأثیرات نویسندگان مختلف بر هر خوشه اهمیت خاصی دارد. مطالعه این خوشه‌ها می‌تواند به فهم بهتر چالش‌ها و فرصت‌های موجود در این حوزه‌ها کمک کند. این ساختار خوشه‌ای، درک عمیق‌تری از نحوه تعامل سیاست‌ها و جوامع را فراهم می‌آورد. خوشه‌بندی بنابراین یک ابزار مؤثر برای تحلیل مفاهیم پیچیده است. هر خوشه در واقع بیانگر یک بعد خاص از سیاست‌گذاری و جامعه است. این تنوع می‌تواند راهنمایی برای تصمیم‌گیران باشد. به‌طور کلی، این خوشه‌ها به ایده‌پردازی و نوآوری در سیاست‌گذاری کمک می‌کنند. همچنین، این تحلیل به شناسایی الگوهای همکاری و چالش‌های موجود در مدیریت مدرن می‌انجامد. در نهایت، شناخت این خوشه‌ها می‌تواند اثرات مهمی بر آینده سیاست‌گذاری و مدیریت جامعه داشته باشد.

روند علمی در حوزه حکمرانی چندسطحی در کشورهای مختلف چگونه بوده است؟

مقایسه واژگان هم‌آیند در زمینه حکمرانی چندسطحی می‌تواند روندهای مطالعاتی برجسته در هر کشور را نمایان کند. در جدول ۴، تجمع کشورهای با تولید و استناد بالا نمایش داده شده و کلیدواژه‌های مرتبط با هر کشور به‌وضوح بیان شده است.

جدول ۴. تجمع کشورهای با تولید و استناد بالا در حوزه حکمرانی چندسطحی

کشور	کلیدواژه ۱	کلیدواژه ۲	کلیدواژه ۳	کلیدواژه ۴	کلیدواژه ۵	کلیدواژه ۶	کلیدواژه ۷
انگلستان	حکمرانی	خط‌مشی	سیاست	دولت	مدیریت	تغییر آب‌وهوا	ادغام
آلمان	حکمرانی	خط‌مشی	سیاست	آلمان	مدیریت	دولت	نهادهای
چین	چین	سیاست	دولت	مدیریت	خط‌مشی	شهرها	تغییر آب‌وهوا
هلند	حکمرانی	خط‌مشی	سیاست	دولت	تغییر آب‌وهوا	شبکه‌ها	مدیریت
ایتالیا	حکمرانی	خط‌مشی	ادغام	سیاست	شهرها	مدیریت	تغییر آب‌وهوا
آمریکا	خط‌مشی	حکمرانی	مدیریت	حفاظت منابع طبیعی	سیاست	مقیاس	پایداری

طبق جدول؛ مفاهیم حکمرانی، خط‌مشی، سیاست و مدیریت به‌عنوان موضوعاتی با اولویت بالا و مشترک در سطح بین‌المللی محسوب می‌شوند. با این حال، هر کشور بسته به نیازهای بومی و اولویت‌های پژوهشی خود، بر روی مباحث مشخصی تمرکز می‌کند که این موضوعات نشان‌دهنده گرایش‌های خاص آن کشور هستند. مؤلفه‌هایی مانند نهادهای، ادغام، تغییرات آب‌وهوا، شهرسازی و حفاظت از منابع طبیعی از جمله این مباحث به شمار می‌روند.

نتیجه‌گیری

این مقاله با بررسی حوزه‌های علمی مرتبط با ساختار دانش حکمرانی چندسطحی، به شناسایی برترین نهادها در سطح کشور، ناشرین، مؤسسات دانشگاهی و مجلات معتبر پرداخته است. همچنین، در بُعد محتوایی، موضوعات و واژگان کلیدی مورد توجه، شناسایی شده‌اند. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که ۹۰ کشور در تولید آثار در حوزه حکمرانی چندسطحی مشارکت داشته‌اند که از این میان کشورهای انگلستان با رتبه اول، آلمان با رتبه دوم و آمریکا با رتبه سوم دارای بیشترین آثار تولیدی هستند. تحلیل آثار کشورهای مختلف در تولیدات آثار، پویایی و تغییر رتبه‌بندی مشارکت در تولیدات، حجم و قدمت استنادهای دریافتی و همچنین گرایش‌های موضوعی خاص هر کشور، اهمیت برنامه‌ریزی ملی جهت حضور در جمع کشورهای مطرح و حرکت در مسیر حل مسائل بومی را نشان می‌دهد. بررسی وضعیت کشورهایی که به این موضوع پرداخته‌اند نشان می‌دهد که کشورهای پیشرفته در این زمینه تحقیقات بیشتری انجام داده و استنادات بیشتری کسب کرده‌اند و به توجه ویژه‌ای به نقش حکمرانی چندسطحی هم‌زمان با سایر مؤلفه‌های مؤثر در پیشرفت دارند. در این راستا، مطالعه و ترجمه آثار از منابع معتبر و تعامل با متخصصان برجسته، ضروری است. شناسایی این عوامل در مقاله حاضر می‌تواند بستر مناسبی برای تحقق اهداف مورد نظر فراهم کند. بررسی حوزه‌های موضوعی پژوهش‌ها نشان می‌دهد که بیشترین تعداد انتشارات در زمینه حکمرانی چندسطحی، به‌ویژه در بخش مطالعات محیطی و سیاست‌گذاری واقع شده است. به‌طور کلی، یکی از علل تمرکز مطالعات اخیر در حوزه حکمرانی چندسطحی در مطالعات محیطی، اهمیت روزافزون مسائل زیست‌محیطی در سطح جهانی و ملی در سال‌های اخیر است. این توجه ویژه به پدیده‌هایی چون گرمایش زمین، تغییرات اقلیمی و بحران آب، منجر به شکل‌گیری بحث‌ها در زمینه چگونگی مواجهه با این مسائل و پیامدهای آن از منظر حکمرانی، به‌ویژه با مشارکت ذینفعان مختلف شده است. پس از این دو حوزه اصلی، موضوعات پژوهشی دیگری مانند سیاست‌گذاری و خط‌مشی نیز مورد توجه قرار گرفته‌اند. در خصوص علت تمرکز بر این دو موضوع می‌توان گفت با توجه به تنوع ذینفعان در سازمان‌های پیچیده امروزی، حکمرانی چندسطحی شامل بازیگران متعدد (دولت، بخش خصوصی، جامعه مدنی) است که منافع و نیازهای متفاوتی دارند و مدیریت درست این تنوع می‌تواند به بهبود کیفیت تصمیم‌گیری کمک کند. از سوی دیگر مسائل اجتماعی و اقتصادی امروزی به‌شدت پیچیده‌اند و نیازمند همکاری بین سطوح مختلف حکمرانی (محلی، ملی و بین‌المللی) هستند. سیاست‌گذاری در سطوح مختلف باعث می‌شود که دولت‌ها بتوانند به‌سرعت به تغییرات پاسخ دهند و راه‌حل‌هایی مبتنی بر واقعیت‌های محلی ارائه دهند. به همین دلایل، سیاست‌گذاری در حکمرانی چندسطحی از اهمیت بالایی برخوردار است و به دنبال بهبود کارایی و پاسخ‌گویی است. نتایج حاصل از ترسیم نقشه هم‌رخدادی واژگان نشان می‌دهد که با توجه به شاخص‌های مرکزیت و تراکم، موضوع حکمرانی بزرگ‌ترین گره و بیشترین پیوند را دارد. در تحلیل این نزدیکی و پیوستگی‌ها، می‌توان اظهار کرد که محتوای اصلی و کارکرد کلیدی حکمرانی بر بستر سیاست‌گذاری و خط‌مشی‌های کلان، به هماهنگی و تعامل میان اجزای مختلف، نهادها و سازمان‌ها مربوط می‌شود. همچنین، با بررسی نقشه هم‌زمانی اصطلاحات کلیدی در حوزه حکمرانی چندسطحی، می‌توان به این نتیجه رسید که در سال‌های اخیر، مفاهیم حکمرانی چندسطحی، حکمرانی، خط‌مشی‌گذاری و سیاست، به‌طور جدی مورد توجه پژوهشگران و محققان قرار گرفته‌اند و در روند تحول علمی به نمایش درآمده‌اند.

References

1. Ahmadi, H., Nematollahi, H. R., & Asadollahi Dehkardi, E. (2022). "Stages of implementation and realization of participatory governance in higher education". *Studies in Improvement and Transformation Management*, 31(105), 103-135. [In Persian]
2. Akbari, Z., Hekak, M., Vahdati, H., & Nazarpouri, H. (2019). "Designing a Good Governance Triadic Model in Multilevel Organizations". *Strategic Management Studies*, 10(40), 175-201. [In Persian]
3. Bustan Zar, Jamal, Rahman Nasht, Hossein, Sharif Zadeh, Fattah, Taqvi Fard, Mohammad Taqi. (2022). "A Model for Intelligent Implementation of Public Policies in Government Organizations: A Grounded Theory Study". *Journal of Management Sciences of Iran*, 17(65), 29-51. [In Persian]
4. Farahi, Seyyed Mehdi, & Khademi Kalalou, Mohammad. (2023). "Network Governance in Advancing Joint Missions of Military and Civilian Organizations: Experiences and Lessons Learned from the Comprehensive Training Plan for Conscripts". *Interdisciplinary Studies of Strategic Knowledge*, 13(53), 266-235. [In Persian]

5. Hasani Moghadam, S., Mohtadi, M. M., Bazargani, H., & Taheri, A. (2023). "A framework for managing agile workflows based on the concept of edge of chaos". *Journal of Improvement and Transformation Studies*, 32(108), 77-108. [In Persian]
6. Roostayi, H.-A., & Yaser. (2023). "The Constitution of Iran and Multi-Level Policy Making: A Critique of the Legal System for Determining Public Issues in Iran". *Journal of Government Studies*, 9(33), 113-136. [In Persian]
7. Sarfrazi, M., & Najati, N. (2017). "Multilevel governance in metropolitan areas in the context of new regionalism: A case study of the metropolitan area of Mashhad". *City Identity*, 11(3), 27-39. [In Persian]
8. Shayan, M. (2013). "A study of research trends in the field of scientometrics in Iran and an examination of the scientific behavior patterns of researchers in this field". *Shamseh: Electronic Journal of the Organization of Libraries, Museums, and Document Centers of Astan Quds Razavi*, 5(21), 1-15. [In Persian]
9. Shetar, K., Qaeemi Asl, B. (2020). "A multi-level participatory policy-making model". *Journal of Policy*, 50(2), 423-446. [In Persian]
10. Sotoudehfar S, Parsa A, Shahi S, Farhadi Rad H. (2020). Modeling Internationalization of Universities with Emphasis on Multilevel Governance: A Qualitative Approach. *Res Med Edu*; 11 (4) :45-55. [In Persian]
11. Voshkaynizadeh, S. S., Doostar, M., Malek Akhlaq, I., & Yakideh, K. (2024). "Designing a Knowledge-Based Governance Model in Executive Organizations". *Organizational Knowledge Management*, 7(2), 11-42. [In Persian]
12. Jeffery, C. & Peterson, J. (2020). 'Breakthrough' political science: Multi-level governance—Reconceptualising Europe's modernised polity. *The British Journal of Politics and International Relations*, 22(4), 753-766.
13. Schakel, A. H. (2016). *Applying multilevel governance Handbook of research methods and applications in political science*: Edward Elgar Publishing
14. Scognamiglio, F. Sancino, A. Caló, F. Jacklin-Jarvis, C. & Rees, J. (2023). The public sector and co-creation in turbulent times: A systematic literature review on robust governance in the COVID-19 emergency. *Public administration*, 101(1), 53-70.
15. Ajeeb, D. (2023). Multi-Level Governance Framework for Global Political Renewal. In *The Global Council for Political Renewal Conference*.
16. Allain-Dupré, D. (2020). The multi-level governance imperative. *The British Journal of Politics and International Relations*, 22(4), 800-808.
17. Alnoor, A. Khaw, K. W. Chew, X. Abbas, S. & Khattak, Z. Z. (2023). The influence of the barriers of hybrid strategy on strategic competitive priorities: evidence from oil companies. *Global Journal of Flexible Systems Management*, 24(2), 179-198.
18. Bache, I. & Flinders, M. (2004). Multi-level governance and the study of the British state. *Public policy and administration*, 19(1), 31-51.
19. Bianchi, S. & Richiedei, A. (2023). Territorial Governance for Sustainable Development: A multi-level governance analysis in the Italian context. *Sustainability*, 15(3), 2526.
20. Charbit, C. (2011). "Governance of Public Policies in Decentralised Contexts: The Multi-level Approach", *OECD Regional Development Working Papers*, 2011/04, OECD Publishing. <http://dx.doi.org/10.1787/5kg883pkxkxhc-en>
21. Duchek, S. (2020). Organizational resilience: a capability-based conceptualization. *Business research*, 13(1), 215-246.
22. Franklin, A. L. & Raadschelders, J. C. (2023). Governance Through Government and Public Administration: Is Governance A Nuisance, a Necessity, or a Blessing? In *Introduction to Governance, Government and Public Administration* (pp. 11-33). Cham: Springer Nature Switzerland.
23. Heinen, D. Arlati, A. & Knieling, J. (2022). Five dimensions of climate governance: a framework for empirical research based on polycentric and multi-level governance perspectives. *Environmental policy and governance*, 32(1), 56-68.
24. Hidalgo, C. A. (2021). Economic complexity theory and applications. *Nature Reviews Physics*, 3(2), 92-113.
25. Hirschhorn, F. (2021). A multi-level governance response to the Covid-19 crisis in public transport. *Transport Policy*, 112, 13-21.
26. Hooghe, L. & Marks, G. (2020). A postfunctionalist theory of multilevel governance. *The British Journal of Politics and International Relations*, 22(4), 820-826.
27. Hooghe, L. & Marks, G. (2021). » Multilevel Governance and the Coordination Dilemma «. *A Research Agenda for Multilevel Governance*, 19.
28. Katina, P. F. Pyne, J. C. Keating, C. B. & Komljenovic, D. (2021). Complex System Governance as a Framework for Asset Management. *Sustainability*, 13(15), 8502. MDPI AG. Retrieved from <http://dx.doi.org/10.3390/su13158502>
29. Liesbet, H. O. O. G. H. E. & Gary, M. (2003). Unraveling the central state, but how? Types of multi-level governance. *American political science review*, 97(2), 233-243.
30. Liu, X. Dijk, M. & Colombo, C. (2024). Improving multilevel policy mixes for sustainable urban mobility transition. *Environmental Innovation and Societal Transitions*, 50, 100808.
31. Melica, G. Bertoldi, P. Kona, A. Iancu, A. Rivas, S. & Zancanella, P. (2018). Multilevel governance of sustainable energy policies: The role of regions and provinces to support the participation of small local authorities in the Covenant of Mayors. *Sustainable cities and society*, 39, 729-739.
32. Miceli, A. Hagen, B. Riccardi, M. P. Sotti, F. & Settembre-Blundo, D. (2021). Thriving, not just surviving in changing times: How sustainability, agility and digitalization intertwine with organizational resilience. *Sustainability*, 13(4), 2052.
33. Piattoni, S. (2018). Multilevel governance. *Handbook of territorial politics*, 61-73.
34. Sabel, C. Zeitlin, J. & Quack, S. (2017). Capacitating services and the bottom-up approach to social investment. *The uses of social investment*, 140-149.
35. Tosun, J. Saad, E. L. Glückler, J. Irigoyen Rios, A. & Lehmann, R. (2023). Country-Specific Participation Patterns in Transnational Governance Initiatives on Sustainability: Preliminary Insights and Research Agenda. *Global Challenges*.
36. Touati, N. Maillet, L. Paquette, M. A. Denis, J. L. & Rodríguez, C. (2019). Understanding multilevel governance processes through complexity theory: an empirical case study of the Quebec health-care . *International Journal of Public Administration*, 42(3), 205-217.
37. Tuzcek, H. C. Flore, A. Nuhn, H. F. & Schaffitzel, N. (2022). A systemic approach to agile management and self-organization for a sustainable transformation of organizations. In *Research on Project, Programme and Portfolio Management: Projects as an Arena for Self-Organizing* (pp. 29-47). Cham: Springer International Publishing.